

Posudek na disertační práci

Student: JUDr. Jiří Hřebejk

Název práce: Vývoj institutu státního občanství na území dnešní České republiky a recentní stav

Oponent: doc. JUDr. Jan Svatoň, CSc.

I.

Předložená disertační práce představuje výsledek doktorandova dlouhodobého zájmu o dané téma. Autor k práci přistoupil po předchozí důkladné vědomostní přípravě; je si vědom dosavadní publikační činnosti v předmětné oblasti (srov. str. 10 až 12) a práci proto koncipoval s cílem přispět k hlubšímu poznání institutu státního občanství v České republice. Za její těžiště považuje popis a charakteristiku recentního stavu institutu státního občanství v České republice s preferencí právního, resp. převažujícího ústavněprávního pohledu (str. 10 a 12). Autor si je však vědom, že daná problematika (zkoumaný „institut“) má další dimenze, vůči nimž se sice vymezuje (str. 10), avšak bez jejich alespoň většího či menšího připomenutí nebo použití se neobejde (srov. obsah práce), neboť i juristické zpracování tématu vyžaduje znalosti nejen (obecně) teoreticko-právní, státovědecké, ústavněprávní, správněprávní a evropskoprávní, ale také historickosrovnávací, politické a v neposlední řadě mezinárodněprávní.

Výsledkem práce je relativně ucelené pojednání o pojmu předmětného institutu, jeho historickém vývoji na území Československa a České republiky a o jeho právních úpravách s preferencí úpravy zákonem č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky). Autor v disertační práci přinesl a také připomněl poznatky, které vyplývají především z vývojových a juristických aspektů sledovaného tématu.

II.

Již z výše uvedeného vyplývá skutečnost, že o aktuálnosti zpracovávaného tématu není nutné mít pochybnosti, neboť se jedná o problematiku, která má významnou a praktickou dimenzi, jež se dotýká nejen samotného státu, ale také jednotlivce a jeho vztahu k němu jako instituci a ke státní pospolitosti vůbec. Jedná se proto o problematiku inspirativní, žádoucí a trvale vhodnou, a to i třeba za situace, kdy by se mohlo zdát, jak sám autor připomíná, že „význam státního občanství v globalizovaném světě upadá, resp. je zatlačován jinými kritérii“, avšak státní občanství má stále „svůj nepochybný význam“ (str. 231). Koneckonců výše popsané koncipování problematiky a její zpracování v rámci práce vypovídá nejlépe o vhodnosti tohoto tématu a jeho uceleném zpracování

III.

Struktura práce vypovídá o autorově poctivém přístupu k tématu práce, který se vyznačuje snahou po naplnění jejího cíle. Svědčí o tom nejen úvodní pozornost věnovaná stavu zkoumané problematiky a přehledu dosavadních literárních zdrojů, ale také povaha uvozovacích částí, které vypovídají o hlubší přípravě teoreticko pojmové (část A a vlastně také část B oddíly 1. a 2.) a ve vztahu k vlastnímu tématu práce o velmi důkladné charakteristice vývojové (část B oddíl 3. a celá část C). Recentnímu stavu zkoumané problematiky je věnována nejobsáhlejší část D, v níž je pozornost zaměřena na organické otázky související se zánikem České a Slovenské Federativní Republiky a především na právní úpravu v rámci České republiky, ve které je zásadní pozornost věnována již zmíněnému zákonu č. 186/2013 Sb. Ve vztahu k v něm rozebírané problematice je však nutno uvést, že vedle autorsky cenných připomínek, závěrů a poznámek (srov. především na str. 114, 117, 118, 120, 130, 145 až 146, 163) se lze setkat s poměrně rozsáhlou popisnou částí textu, resp. uváděných částí zákona, což je v rámci autorem podaného zpracování této části problematiky zřejmě uživatelsky (roz. čtenářsky) příznivé, avšak současně nemůže zůstat oponentem nepovšimnuté. Oponent považuje také za podstatné připomenout, že disertant správně nepominul související problematiku dotčených mezinárodních smluv a významné závěry a důsledky soudní judikatury (části E a F). „Nástin ústavní úpravy státního občanství v sousedních státech“ (část G) však skutečně zůstává jen pouhým „nástinem“, k jehož zařazení je možno se nepochybně vyjádřit; oponent se však domnívá, že předložená disertační práce jím mnoho nezískala.

Oponent oceňuje téma práce, jeho vhodnost a také strukturovanost práce. Současně však nemůže pominout disertantovu skutečně úspornou zmínku o zvoleném metodologickém aparátu (str. str. 9n.). Oponent si proto dovolí zdůraznit, že v práci se fakticky používá metoda popisná, metoda komparativní, a to především srovnávání v čase, případně v prostředí (historické i recentní zkoumání vhodných a nutných otázek; připomenutí globalizačního prostředí), které ostatně na výstupech slouží k pochopení otázek vývoje institutu státního občanství na zkoumaném území, ale také právního i politického prostředí a vlivů jej modifikujících. Z hlediska hlavních myšlenkových postupů je vhodné zdůraznit autorské používání nejen postupů analytických, ale také postupů syntetických, které mu umožnily formulaci závěrů a zamyšlení.

Pozornost si také zaslouží přehled literatury a dalších zdrojů. Také tyto skutečnosti se následně promítají do obsahu samostatně zpracované disertační práce, která:

- se opírá o znalost odborné literatury, právní úpravy a judikatury,
- vypovídá o autorově schopnosti s těmito zdroji pracovat, nastolovat podstatné otázky,
- připomíná vývojové tendence a také (třeba i kriticky) hodnotí jejich význam pro sledované téma,
- přesvědčuje o autorském zájmu o předmětné téma.

IV.

Jazyková úroveň disertační práce je na standardní úrovni. Práce je napsána čistým odborným jazykem, který si uchovává čtivost a srozumitelnost; nevyskytují se v ní překlepy. Práce s poznámkami a odkazy je dobrá; snad jen na str. 47 a 75 autor mluví o „literatuře“ či i „části odborné literatury“ a ani uvedením příkladu se o některém z titulů či o autorů nezmiňuje.

V.

Pro účely obhajoby navrhuji následující otázky:

1. V souvislosti s častěji zmiňovanou otázkou pojmovou, resp. s právní povahou institutu státního občanství (str. 18n. a str. 231) vysvětlit preferenci pojmání státního občanství jako „právního svazku státu a jeho občanů“;
2. Charakterizovat a odlišit ústavněprávní pohled, který autor v disertační práci převážně podává od pohledů dalších, a to především od pohledu, který představuje přístup, resp. metoda správně právní regulace předmětné problematiky.

VI.

Oponent závěrem posudku rád konstatuje, že předložená disertační práce se opírá o rozsáhlou znalost odborné literatury, legislativy, odborné praxe a dalších zdrojů, vypovídá o autorově schopnosti s těmito zdroji pracovat, přinášet informace, připomínat podstatné otázky a prezentovat zjištěné. V tomto smyslu je disertační práce autorsky přínosná a je svědectvím o odborně zdatném a zkušeném přístupu.

Práci doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu disertačních prací.

V Brně dne 30. 8. 2017